

En naturforskarens resa omkring jorden af Charles Darwin. Med författarens tillåtelse öfversatt från tionde original-upplagan af G. Lindström fil. d:r. Med illustrationer. Landskrona, J. L. Törnqvists förlag 1872 (452 sidd. Pris 5 rdr).

Det var redan år 1831, således innan Charles Darwins namn ännu blifvit inregistrerat bland vetenskapens utmärktaste kämpars, som den resa företogs, om hvilken en berättelse nu föreligger i öfversättning från tionde originalupplagan. Andamålet med expeditionen, som företogs på en engelsk örlogsbrigg under kapten Fitz-Roys befäl, var att afsluta uppmätningen och kartläggningen af Patagonien och Eldlandet, uppmäta kusterna af Chili, Peru och några öar i Stilla hafvet samt utföra en serie kronometriska mätningar omkring jorden. Ehuru, om vi ej bedraga oss, författaren medföljde i specielt vetenskapligt syfte, bär dock resebeskrifningen ej något spår deraf; med öppet öga för företeelserna inom alla områden af mänskligt vetande, kultur- och naturlif meddelas intressanta skildringar af särdeles omvexlande innehåll. Flere af de vetenskapliga teorier, som sedermera förskaffat Darwin ett frejdadt namn, uttalas här, dels utvecklade, dels redan fullt genomtänkta och klart framställda. Bland de senare framstår såsom märkligast teorien om korallöarnes bildning, en fråga som under sekler utgjort föremål för allvarlig forskning och djupt begrundande. Det allmänna antagandet före Darwinska teoriens framläggande var, att korallöarne eller de så kallade atollerne hvila på undervattenskrätrar, att således det fasta underlag, korallinfusorierna behöfva för sina byggnader, genom i jordens inre verkande krafter uppskjutit till den höjd, att de kunnat begagna sig deraf — de kunna nemligen ej lefva på större djup än 20 å 30 famnar under hafsytan. Darwin visar omöjligheten af en höjning underifrån så jemn, att, då milslånga sträckor midt i hafvet befinna sig på ett djup under hafsytan af endast 20 å 30 famnar eller derunder, ej en enda spets skulle hafva skjutit upp öfver hafsytan och antager i stället en sänkning af förut öfver hafsytan befintligt land. Denna teori, temligen fullständigt framställd i föreliggande arbete föredrogs sedermera i maj 1837 inför geologiska sällskapet och utvecklades ytterligare i ett särskildt arbete kalladt »Structure and Distribution of Coral Reefs», samt har nu fullständigt utträngt den äldre om höjningen nedifrån. Något spår af författarens sedermera så bekant vordna och så häftigt omtvistade teori om arternas uppkomst förekommer deremot icke; tvärtom förefaller hans yttrande på ett ställe angående Lamareks liknande teori en smula ironiskt.

Det rika och omvexlande innehållet, framställt i ett enkelt och klart, stundom äfven vackert språk och återgifvet i en i allmänhet värdad öfversättning, gör detta första arbete fullt värdigt att intaga en plats bland författarens öfriga förut hos oss bekanta.